

Górnictwo: postęp i rozwój

Rozmowa z Zygmuntem Foltą, prezesem Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o.

W jaki sposób chronologicznie biorąc rozwijał się zakres kompetencji CBiDGP w Łędzinach?

– Firma powstała w latach 60. jako zaplecze badawcze dla górnictwa służące podnoszeniu standardów bezpieczeństwa, analizie i ocenie warunków pracy na stanowiskach czyli zajmowała się tak zwanymi badaniami środowiska pracy począwszy od zapylenia, wibracji, hałasu, oświetlenia do warunków mikroklimatycznych. Drugim elementem tworzącym historię firmy były działania w obszarze urządzeń technicznych. Doszło do tragicznych wydarzeń w historii górnictwa, które spowodowały obowiązkowe badania rzeczoznawcze elementów górniczych m.in. lin, zawieszek, naczyń i maszyn wyciągowych, urządzeń wyciągowych, dźwignicowych, urządzeń transportu poziomego.

Jak się przedstawia sytuacja w obszarze badań i ekspertyz wykonywanych przez CBiDGP? Czy kierującym zakładami górniczymi zdarza się unikać istotnych badań? Czy korzystają z pełnej oferty CBiDGP?

– Podstawowy obszar badań rzeczoznawczych, które wykonujemy z upoważnienia prezesa Wyższego Urzędu Górniczego to obszar obowiązkowy dla bezpiecznego prowadzenia ruchu zakładu górniczego. Kierownik zakładu górniczego czy dyrektor kopalni ma co najwyżej możliwość wyboru firmy, która wykonuje badania obowiązkowe wynikające z prawa górniczego i geologicznego, jak również z aktów wykonawczych. Krótko mówiąc: to co jest nakazane przepisami i obowiązkowe, z absolutną pewnością i gwarancją jest w polskim górnictwie wykonywane. Ponosi za nie odpowiedzialność przedsiębiorca. Nie wyobra-

Podjęliśmy się opracowania takich nowych rozwiązań, aby zwiększyć możliwości wydobywcze danej kopalni. Układ pionowego transportu szybowego jest „wąskim gardłem”, które niejednokrotnie determinuje zdolności wydobywcze danego zakładu wydobywczego.

Dzięki kolejnym certyfikatom CBiDGP może się zajmować kolejnymi dziedzinami badań i doradztwa.

– Kilka zdań wyjaśnienia. Otóż jako jednostka badawcza o określonej tradycji historycznej prowadziliśmy badania i moglibyśmy je prowadzić niezależnie od posiadanych certyfikatów. Certyfikaty są pewnym dobrowolnym dokumentem, wymagającym

ni mikrobiologicznej. Działanie to było związane z postrzeganiem naszych szans w wykrywaniu groźnej dla życia i zdrowia bakterii o nazwie „legionella”. Przewidzieliśmy, że obowiązek wykonywania badań na obecność wspomnianej bakterii będzie ciążył na wielu podmiotach i będzie wynikał z przygotowywanego rozporządzenia Ministerstwa Zdrowia. Zbiegiem okoliczności było, że w momencie otrzymania akredytacji nastąpiło tragiczne zdarzenie w szpitalu w Jastrzębiu Zdroju. CBiDGP wykonało odpowiednie badania i ekspertyzy, bowiem w Polsce południowej jako jedyni posiadamy akredytację w tej dziedzinie. Poza nami drugą jednostką, do której kierowane były podobne próby do badania był

zam sobie sytuacji, kiedy nie dotrzymany byłby termin obowiązkowego badania rzeczoznawczego. CBiDGP prowadzi własną ewidencję wszystkich urządzeń górniczych i stara się przypominać przedsiębiorcom o zbliżającym się okresie kolejnego badania rzeczoznawczego wymaganego przepisami. Jeśli zaś chodzi o działalność doradczą czy profilaktyczną, tutaj sytuacja wygląda różnie, ponieważ sam przedsiębiorca decyduje o swoich możliwościach i zakresie skorzystania z badań nieobowiązkowych.

Skoro są to badania nieobowiązkowe...

– To, że są to badania nieobowiązkowe, nie znaczy, że są mniej ważne. Pozwalają one wcześniej zdiagnozować stan techniczny urządzeń i zdecydować o ich modernizacji, remoncie, naprawie, bądź wymianie na nowy sprzęt.

Nasza działalność doradcza dotyczy między innymi obszaru związanego z wyborem jak najlepszego i najbardziej optymalnego sprzętu i wyposażenia, niezbędnego dla danych uwarunkowań geologiczno-górnich oraz kompatybilności w ramach układu urządzeń. Przykładem „sztandarowym” mogą być liny. Otóż nasi eksperci doradzają, jaką linę zakupić dla konkretnego układu wyciągu szybowego, funkcjonującego w danym zakładzie górniczym. Zdarzają się przypadki, że liny zamawiane „na wyrost” są drogie, a ich konstrukcja nie jest dostosowana do warunków w jakich będą eksploatowane i trzeba szukać jakiegoś sensownego i ekonomicznie uzasadnionego awaryjnego rozwiązania.

Innym przykładem są zmiany konstrukcji naczyń wyciągowych, z których korzystano w celu zwiększania możliwości transportowych wyciągów szybowych.

poddania się określonej procedurze akredytacyjnej przez jednostkę, która o taki certyfikat zabiega. Certyfikat potwierdza określone standardy wykonania badań. Dlatego od samego początku jakość badań była wartością niezwykle dla nas ważną.

W jakim zatem zakresie Wasze badania uzyskały certyfikaty?

– Zabiegaliśmy, aby nasze badania posiadały certyfikaty akredytacyjne Polskiego Centrum Akredytacji tj. jednostki upoważnionej do certyfikowania laboratoriów badawczych, wzorcujących, jednostek kontrolujących czy certyfikujących wyroby. Ten kierunek był konsekwentnie rozwijany i w tej chwili CBiDGP posiada certyfikaty PCA w trzech obszarach: laboratorium badawczego, laboratorium wzorcującego i jednostki kontrolującej.

Pierwszy certyfikat akredytacji dla laboratorium badawczego otrzymaliśmy w 2003 roku. W kolejnych latach zakres akredytacji tego laboratorium był poszerzany. W ubiegłym roku poszerzyliśmy ją o zakres badań nowo utworzonej pracow-

Państwowy Zakład Higieny w Warszawie, czyli jednostka dość odległa terytorialnie i „zasypiana” pracami.

A zatem nie tylko górnictwo. Jako menedżer Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego zabiega Pan również o inne dziedziny działalności.

– Nie dezawuowałbym górnictwa. Moim zdaniem górnictwo jest motorem postępu. Zapominamy o tym, a przecież górnictwo jest wielką inspiracją dla wszystkich jednostek w dziedzinie badań nad bezpieczeństwem. W dalszym ciągu nie towarzyszy nam dostateczna świadomość faktu, iż znaczący postęp cywilizacyjny i rozwój gospodarki śląskiej jest związany z rozwojem postępu technicznego, który związany był i jest z górnictwem. Umiejętne wykorzystanie doświadczeń i rozwijanie potencjału służącego górnictwu przez inne dziedziny naszego życia jest zasługą samego górnictwa.

Dziękuję za rozmowę.